مەكتەپ باسقارىپ، ادام تاربيەلەۋ ورەسىن جاپپاي جوعارىلاتىپ، ارميانى قۋدىرەتتەندىرۋ ىستەرىنە دارىندىلار جاعىنان پارمەندى قولداۋ كورسەتۋ كەرەك

(باسى 1 ـ بەتتە)

مەكتەپ باسقارۋدىڭ ورنىن ويداعىداي يگەرىپ، رەفورمانى، جاڭالىق اشۋدى تەرەڭدەتىپ، مەكتەپ باسقارىپ، ادام تاربيەلەۋ ورەسىن جاپپاي جوعارىلاتىپ، ارميانى قۋدىرەتتەندىرۋ ىستەرىنە دارىندىلار جاعىنان پارمەندى قولداۋ كورسەتۋ كەرەك.

5 ـ ايداعى جياڭشيدىڭ بايتاق دالاسى جاسىل جەلەك جامىلىپ، وزەندەر سىعىرلاي اعىپ، نانچاڭ قاھارماندار قالاسىندا جالىندى ىرشىلىك لەبى ەستى. تۇستەن بۇرىن ساعات 10 مولشەرىندە، شي جينپيڭ اۆتوكولىككە وتىرىپ، قۇرلىق ارميا جاياۋ اسكەرلەر شۋەيۋانىنا كەلدى. شاتىرلاعان شاپالاق ٴۇنى ىشىندە، شي جينپيڭ جياڭشيدە تۇراتىن اسكەري بولىمدەردىڭ ورىنباسار شي دارەجەلى مىندەتتەن جوعارى باسشى كادرلارىن جانە قۇرىلىمى تۋان دارەجەلى ورىنداردىڭ نەگىزگى باسشىلارىن، قۇرلىق ارميا جاياۋ اسكەرلەر شۋەيۋانىنداعى تۋان دارەجەلى مىندەتتەن جوعارى كادرلاردى جانە شىجياجۋاڭ مەكتەپ رايونىنىڭ نەگىزگى باسشىلارىن، مامانداردىڭ، پروفەسسورلاردىڭ ۋاكىلدەرىن ىقىلاسپەن قابىلداپ، كوپشىلىكپەن بىرگە ەستەلىك سۋرەتكە ٴتۇستى.

شۋەيۋاننىڭ جاتتىعۋ الاڭىندا وقۋشىلار جالىندى جىگەر، اسقاق ۇنمەن ناقتى سوعىستىق اسكەري جاتتىعۋدىڭ بەينەسىن ايگىلەدى. شي جينپيڭ كەدەرگىلى جاتتىعۋ الاڭىنا بارىپ، وقۋشىلاردىڭ كەدەرگىلەردە جاتتىعۋ جاساپ جاتقان جاعدايىن كوزبەن كەشىردى. جوعارى شەكتە جاتتىعۋ وقۋشىلاردىڭ دەنە قۋاتىن جوعارى شەكتە، جىگەرىن جوعارى شەكتە، پسيحيكاسىن جوعارى شەكتە شىڭداپ، سوعىس مايدانىنا ۇيلەسۋ قابىلەتىن جوعارىلاتۋ جونىنەن ەرەكشە ٴمان الادى. شي جينپيڭ جوعارى شەكتە جاتتىعۋ الاڭىنا جاياۋ بارىپ، قاتىستى جاتتىعۋ قۇرىلعىلارىن جانە جاتتىعۋ جاعدايىن تاپتىشتەي ۇعىستى. وقۋشىلار كەدەرگى داۋالدان سۋعا سەكىرۋ، ساتىدان اسىپ ٴوتۋ، ورگە اتتاپ شىعۋ، بيىك داۋالدان اسىپ ٴتۇسۋ، بيىك ساتىعا ورمەلەپ شىعۋ، كەڭىستىكتەگى سولقىلداق اعاش كوپىردەن ٴوتۋ، دىڭگەك كوتەرۋ سياقتى جاتتىعۋلار جاسادى. وقۋشىلاردىڭ جاپالى جاتتىعۋ جاساپ، ٴۇستى ـ باستارى لاي ـ باتپاق بولسا دا كەدەرگىدەن اتتاپ، العا قاراي ۇمتىلعانىن كورگەندە شي جينپيڭ قاباعات قۋاندى.

جاتتىعۋ الاڭىنان اتتانعان شي جينپيڭ شۋەيۋاننىڭ قىزىل بايلىقتى زەرتتەۋ ورتالىعىنا كەلدى. ۇزاق ۋاقىتتان بەرى، شۋەيۋان قىزىل بايلىق باسىمدىعىن ساۋلەلەندىرۋگە تاباندى بولىپ، قىزىل گەندى رۋحقا ٴسىڭىرىپ، ادام تاربيەلەۋ جاقتارىندا بەلسەندى ىزدەنىس جاسادى. شي جينپيڭ قاتىستى جاعدايلار جونىندەگى تانىستىرۋدى تىڭداپ، شۋەيۋاننىڭ ٴادىس ـ شارالارىن تۇراقتاندىردى. شي جينپيڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: قىزىل بايلىقتان ويداعىداي پايدالانىپ، قىزىل گەندى ويداعىداي جالعاستىرىپ، توپ ـ توپ، ۇرپاقتان ـ ۇرپاققا جالعاسقان تولىمدى قىزىل ارميا مۇراگەرلەرىن باۋلۋ كەرەك.

وسىدان كەيىن، شي جينپيڭ شۋەيۋاننىڭ قىزمەت ماعلۇماتىن تىڭدادى ٴارى ماڭىزدى ٴسوز سويلەدى. ول بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: قانداي مەكتەپ قۇرۋ، قانداي دارىندى باۋلۋ مەكتەپ باسقارىپ، ادام تاربيەلەۋدە الدىمەن شەشەتىن ماسەلە. شي جينپيڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: مەكتەپ ونەگە كورسەتىپ، ادام تاربيەلەيتىن جەر، ٴسوز جوق، دۇرىس ساياسي بەتالىسقا مىزعىماي تاباندى بولۋ كەرەك. جاڭا ٴداۋىر جۇڭگوشا سوتسياليزم يدەياسىمەن جانە جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ ارميانى قۋدىرەتتەندىرۋ يدەياسىمەن وي ـ ساناني قارۋلاندىرۋعا تاباندى بولىپ، گۋتياندايى بۇكىل ارميانىڭ ساياسي قىزمەت ماجىلىسىنىڭ، اسكەري ىستەر كوميتەتىنىڭ پارتيا قۇرىلىسى ماجىلىسىنىڭ رۋحىن ىشكەرىلەي دايەكتەلەندىرىپ، پارتيانىڭ باسشىلىعىن جانە پارتيا قۇرىلىسى قىزمەتىن جاپپاي كۇشەيتىپ، ساياسي جاقتان ارميا قۇرۋ تالابىن مەكتەپ باسقارۋدىڭ، مەكتەپتى جونگە سالۋدىڭ بارلىق جاقتارىندا جانە جالپى بارىسىندا ناقتى تياناقتاندىرۋ كەرەك. ارميا مەكتەپتەرى سوعىس جۇرگىزۋ سەبەبىنەن بارلىققا كەلەدى، سوعىس جۇرگىزۋ ٴۇشىن قۇرىلادى، ٴسوز جوق، ناقتى سوعىستى ارقاۋ ەتىپ وقىتۋ جۇرگىزۋ، جەڭىسكە جەتۋدى كوزدەپ دارىندى تاربيەلەۋ كەرەك. سوعىس ٴۇشىن ادام تاربيەلەۋدىڭ ايقىن باعدارىن ورناتىپ، بارلىق مەكتەپ باسقارۋ قيمىلدارىندا نازاردى سوعىس جۇرگىزۋگە، سوعىستا جەڭىسكە جەتۋگە شوعىرلاندىرۋ كەرەك. وسى زامانعى سوعىس ەرەكشەلىگىنىڭ زاڭدىلىعىن يگەرىپ، قۇرلىق ارمياسىنىڭ تيپىن جاڭالاۋ قۇرىلىسى تالابىن يگەرىپ، سوعىستىڭ قاجەتىنە قاراي وقىتۋ جۇرگىزۋدى، اسكەري ٴبولىمنىڭ قاجەتىنە قاراي جاتتىعۋ جۇرگىزۋدى ورىنداپ، دارىندىلاردى باۋلۋدى، دارىندىلاردى قامداۋدى بولاشاقتاعى سوعىس قاجەتىمەن دالمە ـ ٴدال ۇشتاستىرۋ كەرەك. جوعارى دەڭگەيدە جوبالاۋ مەن ۇزاق بولاشاقتى جوسپاردى كوزدەۋدى كۇشەيتىپ، علىمي نىسانا كارتاسىن، جول كارتاسىن، قۇرىلىس جۇرگىزۋ كارتاسىن جاساپ، جوبانى سوڭىنا دەيىن يگەرۋ كەرەك.

شي جينپيڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: رەفورما جاساۋ مەن تىڭعىلىقتى جاڭالاۋدى قاتار جۇرگىزۋگە تاباندى بولىپ، يدەيانى باتىل ازات ەتىپ، امالياتتىق ىزدەنۋدى كۇشەيتىپ، مەكتەپ باسقارۋ ۇلگىسىندە جانە اينالىم مەحانيزمىندە جاڭالىق اشۋدى جەدەل ىلگەرىلەتىپ، جوعارى ساپالى دامۋدى جۇزەگە اسىرۋدى ىلگەرىلەتۋ كەرەك. جاعداي مەن مىندەت قاجەتىن مىقتاپ ارقاۋ ەتىپ، ناقتى سوعىستىق وقىتۋ رەفورماسىن مىقتاپ يگەرىپ، پاندەردىڭ ورنالاستىرىلۋىن ساپالاندىرىپ، كاسىپتەردى اشۋدى كەمەلدەندىرىپ، وقىتۋ مازمۇنىن جاڭالاپ، پاندەر قۇرىلىسىنىڭ داۋىرمەن بىرگە العا باسۋىن ىلگەرىلەتۋ كەرەك. شوعىرلاندىرۋعا، ساپالاندىرۋعا، جاريالى مەكتەپ باسقارۋعا، بىرلەسىپ ادام تاربيەلەۋگە تاباندى بولىپ، شۋەيۋاننىڭ وقىتۋشىلار بايلىعى كۇشىن بىرىكتىرۋدى، دەڭگەيىن ٴوسىرۋدى كۇشەيتىپ، شۋەيۋان سىرتىنان ساپالى وقىتۋ بايلىعىن ەنگىزۋدى، ودان بىرگە پايدالانۋدى كۇشەيتىپ، ىسىلعان تاربيەشىلەر قوسىنىن سومداۋ كەرەك. سايكەستى قامتاماسىز ەتۋدى باعىتتامالى كۇشەيتىپ، تاربيەلەۋدىڭ، جاتتىعۋدىڭ ٴساتتى جۇرگىزىلۋىنە شىنايى كەپىلدىك ەتۋ كەرەك.

شي جينپيڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: شۋەيۋان پارتكوم القاسى ٴوز قۇرىلىسىن جانە ساياسي شىڭدالۋدى باستاماشىلدىقپەن كۇشەيتىپ، باسشىلىق ورەسىن جانە كاسىپتىك ساپاسىن جوعارىلاتىپ، قالىڭ وقىتۋشى ـ وقۋشىلاردىڭ، قىزمەتكەرلەردىڭ ٴىس جۇزىندىك قيىنشىلىعىن كوكىرەك كەرەگەن جالىندى ىنتامەن شەشىپ، كوپشىلىكتى شۋەيۋان قۇرىلىسىن العا قاراي ىلگەرىلەتۋگە ىنتىماقتاستىرۋ، باستاۋ كەرەك. قاتاڭدىقتى باستى ورىنعا قويۋعا، جاپپاي قاتاڭ بولۋعا، سوڭىنا دەيىن قاتاڭ بولۋعا تاباندى بولىپ، ۇيرەنۋ ستيلىن، وقىتۋ ستيلىن، زەرتتەۋ ستيلىن، ەمتيحان ستيلىن قاتايتىپ، "ٴتورت ٴتۇرلى بۇرىس ستيل" دى، اسىرەسە، فورماشىلدىقتى، تورەشىلدىكتى ىشكەرىلەي تۇزەتىپ، وڭاپ، ستيلى پاك، سالتى دۇرىس بولۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتۋ كەرەك.

جاڭ يوۋشيا قاتارلىلار قيمىلعا قاتىناستى.

شي جينپيڭ يندونەزيانىڭ زۇڭتۇڭدىعىنا سايلانعان جوكوعا قۇتتىقتاۋ تەلەگراماسىن جولدادى

(باسى 1 ـ بەتتە)

ەكى جاقتى، وڭىرلىك جانە كوپ جاقتى ساتىدا كەڭ كولەمدە ورتاق مۇددەگە يە تابيعي سەلبەستىك سەرىكتەر. جۋىق جىلداردان بەرى، ەكى ەل "ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جول" دى بىرگە قۇرۋدى ورايلى ەتىپ، داميۋ ستراتەگياسىن ۇشتاستىرۋدى ۇزدىكسىز تەرەڭدەتىپ، ٴار سالاداعى ناقتى سەلبەستىكتە كورنەكتى ونىمدىلىككە قول جەتكىزدى، ەكى جاقتىڭ قارىم ـ قاتىناسى تەز قارقىنمەن دامىعان جاڭا بەلەسكە قادام تاستادى. مەن جۇڭگو ـ يندونەزيا قارىم ـ قاتىناسىنا وسكەلەڭ ٴمان بەرەمىن، جوكو زۇڭتۇڭمەن ۇزدىكسىز بىرگە قۇلشىنىپ، ەكى ەلدىڭ جان ـ جاقتى ستراتەگيالىق سەرىكتەستىك قارىم ـ قاتىناسىن وتكەن 5 جىلداعى نەگىزدە تاعى دا تىڭ ساتىعا كوتەرىلۋىنە جەتەكشىلىك ەتىپ، ەكى ەلدى جانە ەكى ەل حالقىن باقىتقا كەنەلدىرۋدى قالايمىن.

قازىنا مينيسترلىگىنىڭ شينجياڭ باقىلاۋ ـ باسقارۋ مەكەمەسى ماڭدايشالىق استى

ٴتىلشىمىز چىن چياڭۋي 5 ـ ايدىڭ 21 ـ كۇنى ۇرىمجىدەن حابارلايدى. 5 ـ ايدىڭ 21 ـ كۇنى قازىنا مينيسترلىگىنىڭ شينجياڭ باقىلاۋ ـ باسقارۋ مەكەمەسى ۇرىمجىدە ماڭدايشالىق استى. اۆتونوميالى رايوندىق پارتكومنىڭ تۇراقتى مۇشەسى، اۆتونوميالى رايوننىڭ ۇنەملىك ىستەرگە جاۋاپتى ورىنباسار ٴتوراعاسى جاڭ چۇنلين ماڭدايشالىق اسۋ سالتىنا قاتىناستى.

«ورتالىق شتات كەڭسەسىنىڭ قازىنا مينيسترلىگى وكىلەتتى جىبەرگەن ورگانداردىڭ قۇرىلىم ورنالاستىرۋىنا قاتىستى ىستەر جونىندەگى ۇقتىرۋى»، «قازىنا مينيسترلىگى كادرلار ىستەرى، وقۋ ـ اعارتۋ مەڭگەرمەسىنىڭ قازىنا مينيسترلىگى وكىلەتتى جىبەرگەن ورگانداردىڭ اتىن وزگەرتىپ قۇرۋعا قاتىستى ىستەر جونىندەگى ۇقتىرۋى» قاتارلى حۇجاتتاردىڭ رۋحىنا ساي، قازىنا مينيسترلىگىنىڭ شينجياڭ ۇيعۇر اۆتونوميالى رايونىندا تۇراتىن قازىنا باقىلاۋ ـ تەكسەرۋ ارناۋلى قىزمەتكەر ٴىس باسقارماسىنىڭ اتى قازىنا مينيسترلىگىنىڭ شينجياڭ باقىلاۋ ـ باسقارۋ مەكەمەسى دەپ وزگەرتىلدى.

قازىنا مينيسترلىگىنىڭ شينجياڭ باقىلاۋ ـ باسقارۋ مەكەمەسىنىڭ جاۋاپتىسى مىنالاردى ٴبىلدىردى: شي جينپيڭنىڭ جاڭا ٴداۋىر جۇڭگوشا سوتسياليزم يدەياسىن جەتەكشى ەتىپ، پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ قازىنا ـ ەكونوميكا قىزمەتى جونىندەگى باعىتتارىن، ساياساتتارىن جانە شەشىمدەرىن، ورنالاستىرۋلارىن باتىل دايەكتىلەندىرىپ، تياناقتاندىرىپ، "ٴتورت تانىم" دى بەرىك ورناتىپ، "ٴتورت سەنىم" دى بەكەمدەپ، "ەكىنى قورعاۋ" دى ورىنداپ، شينجياڭنىڭ قوعام ورنىقتىلىعى مەن بايانىدى تىنىشتىق باس نىساناسىن مىقتاپ ارقاۋ ەتىپ، باسقارۋ تاسىلىنە اناعۇرلىم وزگەرىس جاساپ، اسىلگى باقىلاۋ ـ تەكسەرۋ كاسىبىن نەگىز ەتۋدەن كۇندەلىكتى باسقارۋ جانە قىزمەت ەتۋدى نەگىز ەتۋگە بۇرىلىس جاساۋدى جۇزەگە اسىرىپ، ٴىس سوڭىنان تەكسەرۋدى نەگىز ەتۋدەن ٴىس الدىندا، ٴىس بارىسىندا باسقارۋدى نەگىز ەتۋگە قاراي ويىسىپ، جاڭا قىزمەت مىندەتىنە تۇراقتاندىرىلعان جاڭا ورىنعا، جاڭا بورىشقا تابان تىرەپ، قىزمەتتىڭ تىڭ ساتىعا كوتەرىلۋىن جەبەپ، قازىنا ـ سالىق ٴتۇزىلىسى رەفورماسىن تەرەڭدەتۋگە، وسى زامانعى قازىنا ٴتۇزىمىن قۇرۋدى جەدەلدەتۋگە، شينجياڭ ەكونوميكاسىنىڭ، قوعامىنىڭ جوعارى ساپالى دامۋىن ىلگەرىلەتۋگە ۇلەس قوسامىز.

(باسى 1 ـ بەتتە)

وركەنيەتتى، ورتاسى قونىستانۋعا جايلى، باي جوكىن قىستاعىنىڭ تۇرعىندارى قالاداعى ادامداردىڭ تۇرمىسىنا قىزىقپايدى.

■ سايا جايلار قىستاقتا بوي كوتەردى

ٴار كۇنى تاڭ سارىدە، قىستاق تۇرعىنى ۋينبيلىك قاربالاستىقتا تۇسەدى، ول ٴوزىنىڭ سايا جايىن رەت ـ رەتتى تازالاپ قويادى.

بۇل كولەمى 230 شارشى مەتىرلىك 2 قاباتتى شاعىن قۇرىلىس، ٴۇيدىڭ ىشىنە كۇن نۇرى تولىق تۇسەدى، اشەكەيلەنۋى دە وزگەشە، وسى زامانعى جابدىقتاردىڭ بارلىعى تولىق.

ٴۇيىنىڭ جانىنا جايىلىپ سوزگە العاندا ۋينبيلىك قۋانىپ كەتەدى. ول اس ۇيدە جۇرگەندە ەڭ ۇناتادى، تاپ ـ تازا وشاق باسى، كوكونىس جۋاتىن ناۋاشىق، ٴتۇتىن سورعىش، ت. ب ونىڭ كۇندەلىكتى تاماق دايىنداۋىنا وزگەشە ٴلاززات سىيلادى.

"2012 ـ جىلى قىستاق جەردى رەتتەپ بىرىكتىرەدى، قىستاق تۇرعىندارى وزدىكتەرىنەن ماقتا ەگۋ سەلبەستىك كووپەراتيۆىن قۇردى، وسى بىرنەشە جىلدا كوپشىلىكتىڭ ەگىن ەگۋدەن تاپقان كىرىسى بارعان سايىن مولايدى. 2 جىلدىڭ الدىندا، قىستاق تاعى جوبالاۋ جوباسىن بىرلىككە كەلتىرىپ، كوپشىلىكتى سايا جاي سالۋعا شابىتتاندىردى، مەن العاش تۇپتا تىزىمدەلدىم"، ـ دەدى ۋينبيلىك تانىستىرىپ.

ۋينبيلىك سياقتى جوكىن قىستاعىندا سايا جاي تۇرمىسىنىڭ قىزىعىن كورگەن تاعى 22 وتباسى بار. 2018 ـ جىلى 6 ـ ايدا ولاردىڭ تۇرعىن ۇيلەرىنىڭ دارەجەسى جوعارىلاپ، جاڭالاندى.

قىستاقتىڭ ٴبىر تۇتاس جوباسى بويىنشا، ٴارقايسى سايا جايعا 1.3 مۋ تۇرعىن ۇيلىك جەر بەرىلدى، الايدا ەسكى الدىنداعى اۋلانى ٴاربىر وتباسى ٴوز الدىنا جەكە سالمادى، قايتا قىستاق ٴبىر تۇتاس سالدى.

سايا جاي سالۋدىڭ تىزگىنىن ۇستاۋشى ـــ بىلىنحار مودون اۋىلىنىڭ ورىنباسار باستىعى سۇن چۇنشىڭ بولاشاقتى ويلاي وتىرىپ وسىلاي ىستەگەن.

سۇن چۇنشىڭ جوكىن قىستاعىنىڭ ٴتول تۋماسى، وسى 2 كۇندە ول قۇرىلىس اترەتىن باستاپ ٴبىر سايا جايدىڭ الدىنداعى بوس جەرگە شامگۇل كولشىگىن سالۋمەن قاربالاس. "ٴبىز قازىر كولەمى 14 مۋلىق شامگۇل كورىنىس بەلدەۋىن سالىپ جاتىرمىز، سىڭبەيتىن ەتىپ ٴبىر جايلى ەتىلگەن شامگۇل كولشىگى 3 كۇننەن سوڭ بىتەدى، 2 ايدان كەيىن شامگۇل ٴوسىپ شىعادى. سول كەزدە سايا جاي مەن شامگۇل ٴبىر ـ بىرىنە كورىك قوسىپ، قىستاقتىڭ كەلبەتىن اسىرىپ قانا قالماستان، ساياحاتشىلاردى سەيىلدەۋگە باۋرايدى"، ـ دەدى سۇن چۇنشىڭ.

"قىستاق تۇرعىندارى سايا جايعا كوشىپ كىرگەننەن، باسىم كوپ وتباسىنىڭ 2 ـ قاباتتاعى جاتىن بولمەلەرى نەگىزىنەن بوس تۇرادى. ەگەر قىستاقتا كورىنىس بەلدەۋى بولسا، قىستاق تۇرعىندارى سايا جايدى حالىقتىق تۇسەلحانا ەتىپ وزگەرتىپ، شارۋالار شاتتىعى سايا جايىن اشىپ، قىستاقتىڭ ساياحات كاسىبىن اشۋعا بولادى". سۇن چۇنشىڭ سامال جەل ەسكەن جازعى تۇندە، سايا جايدىڭ اشىق بالكونىنان جۇلدىزعا كوز جىبەرىپ، ايعا قاراپ، شامگۇل تاماشالاعان كوڭىلدى ىستەردىڭ قىستاق تۇرعىندارىنا مول كىرىس كىرگىزەتىندىگىنە سەنەدى.

■ قىستاقتى جاڭالاۋ ەشقاشان دا توقتامادى

جوكىن قىستاعىن جاڭالاۋ ەشقاشان توقتاپ كورمەدى.

جوكىن قىستاعى قىستاق تۇرعىندار كوميتەتىنىڭ زەينەتكە شىققان بۇرىنعى مەڭگەرۋشىسى لي جيا وتكەندى ەسكە السا، ەڭ تابىسقا جەتكەن ٴىسى 1986 ـ جىلى جوكىن قىستاعىن ۇيىمداستىرىپ كوشىرگەنى ەكەن.

"كوشۋدەن بۇرىن قىستاقتىڭ بارلىعى سوقپا تام ۇيلەر، قونىس ورتاسى وتە ناشار بولاتىن"، ـ دەدى لي جيا تانىستىرىپ، قىستاقتىڭ بەت ـ بەينەسىن جاڭالاۋ ٴۇشىن، ول قىستاق تۇرعىندارىن باستاپ، قىستاققا تاياۋ جەردەگى سورتاڭ جەردەن 470 مۋلىق ورىن تاڭداپ، قىستاقتى تۇتاستاي كوشىرەدى، جاڭا قىستاق تۇرعىندار اۋماعى مەن باعىمشىلىق اۋماعىن ايىرىپ، قونىستانۋ ورتاسىن تازارتۋعا نەگىز قالادى.

1996 ـ جىلى لي جيا قىستاق تۇرعىندارىن باستاپ قىستاق جولىن، ورمان بەلدەۋىن، اۋلانى، ۇيلەردىڭ ۇلگىسىن ٴبىر تۇتاس جوبالاپ، تاس كىرپىش پەن اعاشتان ٴۇي سالدى. قىستاقتاعى بىرنەشە نەگىزگى جولدى قاتايتتى ٴارى جولدىڭ اتىن نە دەپ قويۋ جونىندە قىستاق تۇرعىندارىنان اقىل ـ كەڭەس سۇرادى. سونىمەن تۋانجيە جولى، يۋيىڭ جولى، جينگۋاڭ جولى، جيانگۋڭ جولى... دەپ قويىلعان جولدىڭ اتتارى قازىرگە دەيىن پايدالانىلىپ كەلەدى.

2006 ـ جىلى جوكىن قىستاعى پارتيا ياچەيكاسىنىڭ سول كەزدەگى شۋجيى شياۋ مىڭبيڭ قارجى تاۋىپ، جولدىڭ بارلىعىن قايتادان اسفالتتاندىرىپ جوندەدى ٴارى ەلەكتر جەتكىزۋ، حابارلاسۋ، سىمدى تەلەۆيزوردىڭ سىمى سياقتى اشىق سىمداردى جەرگە كومىپ، ورمەكشىنىڭ تورىنداي شىم ـ شىتىرىق سىمداردى جوعالتىپ، قىستاقتىڭ كەلبەتىن ٴتىپتى دە كورىكتەندىردى.

2012 ـ جىلى جوكىن قىستاعى اۆتونوميالى رايون جاعىنان كورىكتى اۋىل ـ قىستاق قۇرۋدى تۇيىندە سىناق ەتەتىن قىستاق بولىپ بەلگىلەندى، سول كەزدە قىستاق پارتيا ياچەيكاسىنىڭ شۋجيلىك مىندەتىن اتقارعان سۇن چۇنشىڭ نىسان قارجىسىن بەلسەنە تۇپتاپ، قىستاق مادەنيەت ٴۇيىن سالدى، سونىمەن قاتار قىستاقتىڭ قۇبىر سۋ جەلىسىنىڭ، جاسىلداندىرۋ بەلدەۋىنىڭ، جول شىراقتارىنىڭ دارەجەسىن جوعارىلاتىپ وزگەرتتى.

2017 ـ جىلى "كورىكتى اۋىل ـ قىستاق" قۇرىلىسىنىڭ شىعىس جەلىنىڭ ارقاسىندا قىستاق دارەجەلى قارتتار كۇندىز قارايلاسۋ ورتالىعى مەن بالاباقشا ىركەس ـ تىركەس سالىنىپ، قىستاقتىڭ نەگىزدىك قۇرىلعىلارى مەن قىزمەت ەتۋ يقپالى ۇزدىكسىز كەمەلدەندى.

■ ۋي جەلىسى وزگەرتۋ بارىسىندا اشىلدى

جوكىن قىستاعىنداعى ٴار رەتكى جاڭالاۋ قىستاق تۇرعىندارىنىڭ ٴوندىرىس، تۇرمىس ٴتاسىلىن وزگەرتۋمەن بىرگە، ۋي جەلىسىن دە جاڭالادى.

2017 ـ جىلى بۇراتالا وبلىسى قاتەرلى، كونە ۇيلەردى شاعۋ قىزمەتىن اتقاردى، سۇن چۇنشىڭ جوكىن قىستاعىنىڭ تۇرعىن ۇيلىك جەرىنىڭ بوس قالۋ سالىستىرماسى ٴبىرشاما جوعارى بولۋداي ٴىس جۇزىندىگى نەگىزىندە قىستاق تۇرعىندارىن قايتا ـ قايتا اقىلداسۋعا ۇيىمداستىرىپ، مىناداي ورتاق تانىمعا كەلەدى: ٴسوز جوق، ۇزاق بولاشاقتا تابان تىرەپ، قاتەرلى كونە ۇيلەردى شاعۋ جانە اۋلانى رەتتەۋ، جونگە سالۋ ورايىن ويداعىداي يگەرىپ، بوس تۇرعىن ۇيلىك جەرىن كادەگە جاراتىپ، اۋىل ـ قىستاق ساياحاتىن دامىتۋ ٴارى بولاشاقتا ٴتىپتى دە كوپ جاڭا كاسىپ سالاسىنىڭ، جاڭا كاسىپ ۇلگىسىنىڭ تياناقتانۋىنا كەڭىستىك ازىرلەۋ كەرەك.

قىستاق تۇرعىندارى قايتا ـ قايتا اقىلداسقاننان جانە ماماندارادان اقىل ـ كەڭەس سۇراعاننان كەيىن جوكىن قىستاعى شوعىرلاندىرۋ، ىقشامداۋ ۋي جەلىسى بويىنشا، ٴارقايسى سايا جاي قۇرىلىسىنا پايدالانۋعا 1.3 مۋ جەر ٴبولۋدى جوبالادى، بۇل بۇرىنعى تۇرعىن ۇيگە پايدالانىلاتىن جەر كولەمىنەن 0.7 مۋ ازايادى. ۇنەمدەپ شىعارعان تۇرعىن ۇيلىك جەر كولەمىن قىستاق كوللەكتيۆ ەكونوميكا قۇرىلىسىنا پايدالانۋعا بەرىپ، جاراتقان ەكونوميكالىق كىرىستى وتباسىلاردىڭ مەن ٴبولىستى. سونىمەن قاتار قوسىمشا قاراجات بەرۋ ٴتاسىلىن پايدالانىپ، قىستاق تۇرعىندارىن سايا جاي سالۋعا شابىتتاندىردى ٴارى سايا جاي جوبا اۋماعىنداعى بۇرىننان بار اۋلاعا ٴبىر تۇتاس باعالاۋ جۇرگىزىپ، سايا جاي سالاتىن وتباسى مەن بۇرىنعى اۋلا يەسىمەن شاعىن جايلى اقىلداستى. وسىنداي تاسىلدەر ارقىلى جوكىن قىستاعى بۇرىنعى تۇرعىن ۇيلىك جەرگە پايدالانىلاتىن جەر كولەمى وتە ۇلكەن بولىپ، جەردىڭ ىسىراپ بولۋىن كەلتىرىپ شىعارۋ جانە تۇرعىن ۇيلىك جەرگە پايدالانىلاتىن جەردى اقىلى قايتارىپ بەرۋدە داۋ ـ شار وڭاي تۋىلۋ ماسەلەسىن جاسامپازدىقپەن ٴبىر جايلى ەتتى. سول جىلى جوكىن قىستاعى 18 اۋلانى ٴساتتى شاعىپ، سايا جاي قۇرىلىسىن باستادى.

بۇگىنگى كۇنى، سايا جاي جوكىن قىستاعىنداعى كوركەم كورىنىستىڭ بىرىنە اينالدى. ال سول كەزدە ٴتۇرلى سەبەپتەن سايا جاي سالۋعا قاتىناسپاعان قىستاق تۇرعىندارى ٴوتىنىش بەرىسە بولعانى، قاتىستى بەلگىلەمەلەر بويىنشا جەرمەن قامداپ، قوسىمشا قاراجات بەرىلەدى.

"قازىر تاعى 5 وتباسى سايا جاي سالۋدى باستادى، مەن قىستاقتاعى بارلىق تۇرعىننىڭ سايا جايعا كوشىپ كىرىپ، باقىتتى تۇرمىس كەشىرۋىن ٴۇمىت ەتەمىن"، ـ سۇن چۇنشىڭ تىلشىمەن ۋينبيلىكتىڭ اۋلاسىندا وتىرىپ وسىلاي دەدى.

مۇنداعى ايەلدەر ٴىرى تۇرپاتتى اۋىل شارۋاشىلىق ماشينالارىن جۇرگىزە بىلەدى، حۋدەلان دا وسىرە الادى

(باسى 1 ـ بەتتە)

بالا باعادى دەپ ويلاعان كەزدە، بىرگە جۇرگەن قىستاق كادرى كۇلىپ، ول تاعى ٴىرى تۇرپاتتى اۋىل شارۋاشىلىق ماشينالارىن جۇرگىزۋدىڭ شەبەرى، ەگىنشىلىكتىڭ قاربالاس كەزىندە ول دا اتىزعا بارىپ جۇمىس ىستەيدى، ـ دەدى. سويتسە، قىستاقتاعى ايەلدەردىڭ دەنى اۋىل شارۋاشىلىق ماشينالارىن ايداپ، اتىزدا جۇمىس ىستەي الادى ەكەن.

ٴتىلشى جوكىن قىستاعىنىڭ بارعان جەرىنىڭ بارىندە قىستاق تۇرعىندارىنىڭ ۇيلەرىن تۇتەنشە رەتتى ۇستايتىندىعىن بايقادى: ەسىكتەن كىرە سالىپ ساندال كيەدى، قوناق بولمەسىنە جاسىل وسىمدىك پەن گۇل قويىلادى، بارلىق تەرەزە ايناداي جارقىراپ، ۇستەلگە شاڭ قونبايدى، زاتتاردىڭ بارلىعى رەپ ـ رەتتى تىزىلەدى.

ەڭبەك ىستەي بىلەدى، تۇرمىستى سۇيەدى. "باقىتتى تۇرمىس قايدان كەلەدى، ارينە ەڭبەكپەن كەلەدى"، قىستاق بالاباقشاسىنان ۇنەمى ەستىلەتىن وسى بالالار ٴانى جوكىن قىستاعىنىڭ ەڭ تاماشا سۇيەمەل مۋزىكاسى ەكەنى ٴشۇباسىز.